

УДК 681.324

Ю.Ф. Кучеренко

Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків

ЗАГАЛЬНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОМПЛЕКСІВ ЗАСОБІВ АВТОМАТИЗАЦІЇ З УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКАМИ

У статті дається аналіз змін характеру і ознак ведення сучасних війн та їх вплив на загальні напрями проведення вдосконалення комплексів засобів автоматизації з управління військами, з метою забезпечення виконання вимог щодо автоматизованого управління міжвидових угруповань збройних сил при їх застосуванні у сучасних війнах.

Ключові слова: автоматизована система військового призначення, комплекс засобів автоматизації, міжвидове угруповання, мережецентрична війна, управління, війська

Вступ

Постановка проблеми. Воєнні конфлікти, що зараз відбуваються у світі підтверджують тенденцію зміни характеру і деяких ознак їх проведення, внаслідок чого відбуваються зміни форм і способів застосування у них військ (сил). При проведенні бойових дій за участю військ США, здійснюється широкомасштабне застосування різних інформаційних засобів і розвідувально-ударних комплексів, для забезпечення інформаційної переваги над противником, а також різних автоматизованих систем військового призначення (АСВП) з метою підвищення ефективності управління міжвидовими угрупованнями (МУ) військ, при застосуванні яких поняття “фронт” і “тил” набувають умовного значення. Застосування сучасних МУ та різних бойових груп все більше направлено на виконання вибіркових ударів по об'єктах противника або проведення спеціальних операцій, які дозволяють здійснити одночасне ураження важливих об'єктів і угруповань військ противника без нанесення значної шкоди цивільному населенню. Зростання ролі інформаційного фактору під час ведення бойових дій визначило, що інформаційно-психологічне протистояння стало визначальною ознакою цих конфліктів, як у період їх підготовки так і у ході їх проведення. Повномасштабне застосування засобів повітряно-космічного нападу, а також використання високоточної та інтелектуальної зброї по всій території противника визначає тенденцію до глобалізації управління збройною боротьбою, з одночасною ознакою, як скорочення циклів управління підлеглими військами і бойовими засобами МУ при їх застосуванні.

Вирішальною ознакою для досягнення мети в цих війнах є не загальна чисельність військ та озброєння, а вміння керівництва інтегровано застосувати усі наявні сили та бойові засоби МУ у реальному масштабі часу, на основі формування і використання єдиного інформаційного середовища. Це свідчить про те, що настала епоха ведення мереже

центричних війн, при веденні яких відбувається протистояння різних АСВП, а тому, дуже гостро стає питання щодо визначення загальних напрямів вдосконалення комплексів засобів автоматизації (КЗА), які спроможні були б забезпечити виконання усіх вимог з автоматизованого управління різними МУ, при їх застосуванні у сучасних конфліктах.

Аналіз літератури. В наведеній літературі [1 – 9] розглядаються питання щодо тенденції розвитку війн, створення сучасних військ та управління ними, розвитку різних АСВП, але розгляду питань стосовно визначення загальних напрямків вдосконалення КЗА з врахуванням ведення мереже центричних війн, в них уваги не приділялось.

Мета статті полягає в розгляді загальних напрямків вдосконалення КЗА для їх застосування при веденні мереже центричних війн.

Основна частина

В останні роки локальні конфлікти (війни) що відбувались за участю військ (контингентів) США в основному мали характер проведення безконтактних війн, які характеризувались тим, що нападаюча сторона за допомогою тривалих масованих ударів з застосуванням засобів повітряно-космічного нападу по всій території противника забезпечувала, в першу чергу, за допомогою використання високоточної зброї вибіркове порушення економічних об'єктів, інфраструктури держави, важливих її державних та воєнних об'єктів, знищення системи управління збройними силами (ЗС) та здійснення повної деморалізації противника не здійснюючи при цьому безпосередньо бойового зіткнення своїх військ з військами противника.

Використання розвинутими державами єдиного інформаційного середовища та різних АСВП з метою досягнення інформаційної переваги над противником в сучасних війнах вимагає з боку іншої сторони проведення відповідних змін у тактиці застосування їх ЗС з метою виконання адекватних дій для врівноваження її можливостей.

Оскільки для України в найближньому часі не по кишені вести безконтактні бойові дії, то вона буде змушена вести війни з озброєнням четвертого покоління, при цьому для підвищення ефективності протидії противнику в сучасних війнах їй з метою найбільш повного використання бойового потенціалу військ різних МУ необхідно мати сучасну єдину автоматизовану систему управління Збройними Силами України (ЄАСУ ЗС), основу якої будуть складати перспективні КЗА з управління військами, які відповідатимуть вимогам з автоматизованого управління військами та бойовими засобами стосовно: своєчасності збору, аналізу та доведення інформації; достатності проведення необхідних розрахунків, повноти і адекватності моделювання дій, при прийнятті рішення та плануванні бойових дій; контролю розробки та своєчасності доведення відповідних документів; повноти врахування зміни обстановки у ході ведення бойових дій.

Враховуючи вище зазначене, загальними напрямками вдосконалення КЗА з управління військами, при їх застосуванні у мереже центричних війнах слід вважати:

збільшення їх багатофункціональності не тільки за рахунок можливості одночасного управління військами та бойовими засобами одного виду ЗС але і за рахунок управління різнорідними частинами міжвидових угруповань ЗС, з метою одночасного застосування частин і підрозділів, а також бойових груп та їх засобів з одного пункту управління і за єдиним задумом командування;

збільшення їх можливості щодо кількості об'єктів, що ними керуються, для цього необхідно значно підвищити їх інформаційну ємність, потужність обчислювальних комплексів та розширити можливості засобів зв'язку та передачі даних стосовно об'єму та швидкості передачі різнорідної інформації, що дозволить забезпечити виконання вимог щодо зменшення рівнів управління в системі, а також відповідно і типів КЗА;

інтелектуалізація їх функціонування за рахунок використання єдиного інформаційно-моделюючого середовища, що забезпечить формування оперативної обстановки у зоні бойових дій любого масштабу, проведення відповідних розрахунків та розробку способів дій для усіх сил і засобів МУ, а також моделювання можливих сценаріїв розвитку бойових дій, з метою своєчасного, бажано близького до реального масштабу часу, автоматизованого корегування сформованих способів дій та забезпечення їх розробки для вирішення завдань, які раптово виникають у ході ведення бойових дій;

створення, на основі використання баз даних різних КЗА при їх функціонуванні, єдиного інформаційно-розвідувального простору з метою збільшення можливостей керівного складу щодо управління військами та їх бойовими засобами в заданих термінах циклів управління ними;

вдосконалення їх мобільності не тільки в прямому значенні за рахунок зменшення часу на згортання та розгортання рухомих наземних КЗА і створення КЗА для оснащення ними повітряних пунктів управління, а і у функціональному значенні для можливості у будь який час взяти на себе управління підлеглими підрозділами іншого КЗА при виході його з ладу, що надасть можливості з оперативного вирішення питань щодо адаптації структури ЄАСУ ЗС під час ведення бойових дій;

збільшення їх розвід захищеності та захисту від засобів (методів) інформаційного впливу противника на функціонування КЗА за рахунок їх модульного виконання і розміщення на стандартних засобах пересування, а також використання перспективних методів шифрування інформації, апаратури прискореної її передачі та інших методів.

Висновок

Розробка перспективних КЗА з врахуванням визначених загальних напрямків їх вдосконалення забезпечить виконання вимог щодо автоматизованого управління МУ ЗС при їх застосуванні у сучасних війнах, які вже давно носять ознаки мережецентричних війн.

Список літератури

1. Раскин А.В. Сетевая война-война информационной цивилизации / А.В. Раскин, В.С. Пеляк // *Зарубежное военное обозрение*. – 2008. – № 4. – С. 73-80.
2. Янов О. Сухопутные войска США: основные направления строительства / О. Янов // *Зарубежное военное обозрение*. – 2007. – № 7. – С. 21-27.
3. Демидов Б.О. Элементы методологии обоснования направлений развития и формирования облика перспективной системы вооружения вида вооруженных сил государства / Б.О. Демидов, А.Ф. Величко, О.А. Хмельевская // *Системы управления, навигации та зв'язку*. – К: ДП ЦНДІ НУ. – 2010. – № 3(15). – С. 187-194.
4. Антонов В.М. Комп'ютерні мережі військового призначення / В.М. Антонов, О.Ю. Пермьяков. – К.: МК-Прес, 2005. – 314 с.
5. Кондратьев А. Реализация концепции «сетевая война» в ВВС США / А. Кондратьев // *Зарубежное военное обозрение*. – 2009. – № 5. – С. 44-49.
6. Корчагин С. Зарубежные концепции ведения нетрадиционных боевых действий в локальных конфликтах / С. Корчагин // *ЗВО*. – 2007. – № 8. – С. 3-7.
7. Странников А.М. Информационная борьба у военных конфликтах другой половины XX столетия / А.М. Странников. – «Альтерпрес», 2006. – 191 с.
8. Ляпин В.Р. О построении комплексов средств автоматизации в АСУ войсками (силами) для ведения сетевых действий / В.Р. Ляпин, В.Н. Зимин, В.В. Барвищенко // *Военная мысль*. – 2011. – № 11. – С. 54-61.
9. Паршин С.А., Горбачев Ю.Е., Кожанов Ю.А. Современные тенденции в теории и практике совершенствования оперативного управления вооруженными силами США. Едиториал УРСС / С.А. Паршин, Ю.Е. Горбачев, Ю.А. Кожанов. – М., 2009. – 80 с.

Надійшла до редколегії 16.04.2012

Рецензент: д-р техн. наук, проф. Б.О. Демидов, Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків.

**ОБЩИЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ КОМПЛЕКСОВ СРЕДСТВ АВТОМАТИЗАЦИИ
ПО УПРАВЛЕНИЮ ВОЙСКАМИ**

Ю.Ф. Кучеренко

В статье дается анализ изменения характера и черт ведения современных войн и их влияния на общие направления проведения усовершенствования комплексов средств автоматизации по управлению войсками.

Ключевые слова: *автоматизированная система военного назначения, комплекс средств автоматизации, межвидовая группировка, сетецентрическая война, управление, войска.*

**THE GENERAL DIRECTION OF DEVELOPMENT COMPLEX MEANS AUTOMATION
IN THE CONTROL TROOPS**

J.F. Kucherenko

The article gives the analysis change character and outline modern war and its influence of the general direction of development complex means automation in the control troops.

Keywords: *military-oriented automated system, complex means automation, network-centric wars, control, troops.*